

Uliana Rosola
PhD., Associate Professor
at the Department of Economics and Finance,
Mukachevo State University

Росола У.В.
PhD., доцент кафедри економіки та фінансів
Мукачівського державного університету

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-295-1-98>

THE IMPACT OF THE WAR IN UKRAINE ON THE STABILITY OF THE NATIONAL ECONOMY

ВПЛИВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ НА СТАБІЛЬНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЕКОНОМІКИ

Війна в Україні, яка почалася 24 лютого 2022 року збройним вторгненням Російської Федерації, має катастрофічний вплив не лише на країну, яка є безпосередніми сторонами конфлікту, а й на всю міжнародну спільноту. Війна посприяла скороченню промислового виробництва, переривання ланцюгів поставок, підвищення ціни на продовольство та енергоносії, а також до ескалації напруженості на міжнародних фінансових ринках і політичних відносинах.

Світова економіка вже боролася з численними викликами до війни, такими як карантин під час пандемії, зміна клімату, енергетичні проблеми та тліюча міграційна криза. Зараз, внаслідок російської агресії, в Україні виникли проблеми з мільйонами біженців, проблемами з продовольством, в тому числі з зерном, енергетична криза та інфляція.

Безумовно російське вторгнення в Україну має катастрофічний вплив на життя людей і стан економіки в обох країнах і призведе до значних економічних втрат у регіоні Центральної Європи та Азії, а також у всьому світі.

За даними Мінекономіки України падіння ВВП України за підсумком 2022 року оцінюється на рівні 30,4% [$\pm 2\%$] [1]. Сусідні з Росією та Україною країни особливо постраждають через їхні торгові, фінансові та міграційні зв'язки з цими країнами. Росія є великим експортером енергії та металів, включаючи залізо, алюміній і паладій, і разом з Україною на неї припадає понад 15 відсотків світового експорту пшениці. Обмеження пропозиції і, як наслідок, зростання цін на енергоносії та продовольство має значний вплив на зростання інфляції в країні. У самій Росії війна та фінансові обмеження, викликані економічними санкціями, значно знизили стабільність фінансової системи та здатність країни виконувати свої фінансові зобов'язання.

Ще одним важливим фактором, що впливає на економічну ситуацію в регіоні, є рух біженців. За останніми даними УВКБ ООН, із 35,6 млн. осіб, які проживають в Україні, 17,6 мільйонів людей потребуватимуть багатогалузевої гуманітарної допомоги у 2023 році. Це включає 6,3 мільйонів внутрішньо переміщених осіб, 4,4 мільйони репатріантів і 6,9 мільйонів, які залишалися у своїх домівках протягом війни. Найгостріше допомоги потребують люди, які проживають на територіях, які перебувають під тимчасовим військовим контролем Російської Федерації, та на територіях, які безпосередньо постраждали від активних бойових дій [2]. Слід зазначити, що гуманітарна криза, спричинена російською агресією проти України у

глобальному масштабі, має додатковий негативний вплив на триваючі гуманітарні кризи в таких країнах, як Афганістан, Ємен, Сомалі, Південний Судан та М'янма.

Війна сприяла краху промислового виробництва, обмеженню ланцюгів поставок, зростанню цін на енергоносії та продовольство. Значно зросла інфляція в Україні.

Зараз агресор сприймає продовольчу кризу як зброю. Хоча до цього часу саме джерела енергії та газ вважались пріоритетними важелями впливу на Україну та країни Європи. Довгий період Росія розвивала свій аграрний і харчовий сектор, ставши серйозним експортером, і у випадку війни між цими країнами, це відразу вплинуло на ситуацію в інших країнах, наприклад Африці.

Війна впливає і на транспорт. Обмеження доступу до повітряного простору над Україною та Росією перешкоджають відновленню авіасполучення після пандемії та негативно впливають на вартість авіап перевезень як у регіоні, так і в усьому світі. Наслідки війни відчуває і морський транспорт: товарообіг у Чорноморському регіоні в українських портах скоротився на більш як 80%.

Вплив війни на економічне майбутнє країни залежатиме від тривалості конфлікту. Продовження війни не тільки збільшить економічні та людські втрати, але й посилить політичну невизначеність і ще більше порушить торгівлю та інвестиції. Необхідно буде зміцнити буфери макроекономічної політики та інституції в країні з метою підвищення стабільності економіки, а також зміцнення системи соціального захисту, підвищення енергоефективності та прискорення «зеленої трансформації». Слід підтримувати подальшу глобальну та регіональну інтеграцію, підтримувати макроекономічну стабільність та впроваджувати інституційні реформи, зокрема ті, що захищають права власності та мінімізують ризик експропріації.

Необхідність захисту біженців є безумовним, а також людей, яким загрожує маргіналізація, підвищення ефективності соціальних послуг і сектору охорони здоров'я. На нашу думку, відновлення України після воєнних руйнувань буде викликом для всієї Європи та світу.

Література:

1. Мінекономіки попередньо оцінює падіння ВВП в 2022 році на рівні 30,4%. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=4470bafb-5243-4cb2-a573-5ba15d9c8107&title=MinekonomikiPoperedno>.

2. Надзвичайна ситуація в Україні. URL: https://www.unhcr.org/ua/wp-content/uploads/sites/38/2023/02/UNHCR-Ukraine-Delivery-Update_2-Feb-2023_Ukr.pdf.